

Til næringskomiteens medlemmer

E-post: naering@stortinget.no

Oslo, 21.10.2024

Oppfølging etter høringsmøte 17. oktober: Om EHF og aksjeeierregister

Vi viser til høringsmøte om statsbudsjettet i komiteen torsdag 17. oktober. Som oppfølging gjentar vi her vår anmodning vedrørende EHF-faktura også skriftlig. I tillegg tillater vi oss å kommentere på en annen sak som ble tatt opp av andre aktører på samme høring, og som også vi er opptatt av – nemlig etableringen av et felles aksjeeierregister.

Forenkling og bruk av EHF-faktura

I møtet etterlyste vi konkrete tiltak for å nå målet om å redusere administrative byrder for næringslivet med 11 milliarder kroner ila stortingsperioden. Et helt konkret forslag, som vil bidra vesentlig til målet, er innføring av obligatorisk bruk av EHF-faktura. Etter våre anslag vil dette ha et besparelespotensial på opp mot 5,5 mrd. kroner alene.

EHF står for elektronisk handelsformat, og er en standard for elektronisk utveksling av fakturaer og andre forretningsdokumenter som gjør at informasjon kan sendes digitalt og sømløst mellom regnskapssystemer o.l. hos partene. Dette gir store rom for effektivisering i behandlingsprosesser og oppfølging.

Mest kjente forretningsdokument EHF brukes på, er i dag fakturaer (e-fakturering). Det offentlige har satt som krav til sine leverandører å sende fakturaer på EHF, men ikke at de må sende selv. For øvrig er EHF-bruk frivillig, og adopsjonen i privat sektor går dessverre tregere enn ønskelig. Det innebærer igjen at de som har tatt i bruk EHF-faktura, heller ikke får hentet ut den fulle effektiviseringsgevinsten fordi man må ha systemer og rutiner for å håndtere flere fakturamåter. Samtidig mister vi et sentralt og kraftfullt virkemiddel i bekjempelse og avdekking av økonomisk kriminalitet. EHF-faktura gjør opplysningene digitalt tilgjengelig og sporbare, og vil dermed være lett kontrollerbare for skatteetaten og andre tilsynsmyndigheter som har kontrollhemler.

Vi registrerer at det er stor bevegelse rundt tematikken i Europa. I EU pågår prosjektet ViDA (VAT in the Digital Age) som har som formål å modernisere og forenkle rapporteringen for rapporteringspliktige virksomheter og samtidig sikre inntektene for medlemsstatene gjennom å hindre merverdiavgiftsvindel. En av pilarene er blant annet å innføre obligatorisk e-faktureringsplikt for B2B transaksjoner innad i EU og et nytt sanntids digitalt rapporteringssystem basert på datagrunnlag innhentet via e-fakturaer. Dette er krav som, når det trer i kraft (foreslått fra 1. januar 2030), også vil møte norske virksomheter som utfører avgiftspliktige kjøp eller salg innenfor EU.

Samtidig er det flere land som på nasjonalt nivå enten allerede har implementert obligatorisk e-faktureringsplikt for innenlandske B2B transaksjoner, eller er i ferd med å gjøre det. I Danmark, for eksempel, er det fra 1. juli 2024¹ trådt i kraft krav til digital bokføring som blant annet innebærer at bokføringssystemet må (§ 15 nr. 3):

3) Understøtte automatisering af administrative processer, herunder ved automatisk fremsendelse og modtagelse af e-fakturaer (...)

Videre er det i § 18 gitt hjemmel for at «Erhvervsministeren kan efter høring af skatteministeren fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af § 16, stk. 1, og § 17, skal registrere deres transaksjoner vedrørende kjøb og salg med e-fakturaer som dokumentation for transaksjonene.»

I Ny nasjonal digitaliseringsstrategi er det et uttalt mål at Norge i 2030 skal være verdens mest digitaliserte land, blant annet for å gjøre næringslivet mer konkurransedyktig. Sammenlignet med resten av Europa er vi imidlertid nå på etterskudd når det gjelder e-faktura og standardisering, som igjen forsinker digitaliseringstakt og automatisering. I Norge har vi satset på at overgangen til full EHF-faktura i næringslivet skal gå organisk, men som altså ikke har skjedd i det omfang som er nødvendig. Det har således blitt en bremsekloss som myndighetene etter vår mening både kan og bør bidra med å fjerne.

Regnskap Norges anmodning til næringskomiteen

På bakgrunn av ovenstående anmodes næringskomiteen om å ta til orde for et anmodningsvedtak om at regjeringen så snart som mulig setter i gang et lovreguleringsarbeid for å innarbeide krav om bruk av EHF-faktura.

Bokføringsloven er det naturlige stedet å regulere dette i.

¹ Foreløpig for årsregnskapspliktige. 1. januar 2025 trer kravet i kraft for dem som ikke bruker et registrert system, mens enkeltpersonforetak med omsetning over DKK 300.000 følger etter i 2026.

Avslutningsvis tillater vi oss for øvrig å peke på to forhold i kjølvannet av obligatorisk EHF-faktura:

- Standardisering som sådan er en nøkkel til forenkling og effektive prosesser. Med obligatorisk EHF-faktura vil det kunne åpne seg vei for ytterligere besparelser gjennom utvidet anvendelse av det elektroniske handelsformatet (EHF) i hele anskaffelsesløpet. For eksempel ved at kjøper og selgers ordre-, lagersystem og bestillingsmodul kan ha dialog med hverandre, slik at informasjonen flyter mellom systemene og forenkler behandlings- og registreringsprosessene. Vi anslår at besparelspotensialet her vil kunne ligge opp mot 9 mrd.
- Næringslivet står overfor betydelige rapporteringskrav på bærekraft fremover. Ved å utøke EHF-fakturaen med bærekraftsinformasjon åpner det seg muligheter for betydelige lettelser i etterlevelsen av bærekraftskravene.

Aksjeeierregister – et hendelsesbasert eierregister

Det ble i høringen og i spørsmålsrunden i etterkant rettet oppmerksomhet mot oppfølging av tidligere anmodningsvedtak:

- *Vedtak 521, 14. mars 2024: «Stortinget ber regjeringen raskest mulig få på plass et oppdatert aksjonærregister i sanntid.»*
Jf. også vedtak nr. 85, 4. desember 2023: «Stortinget ber regjeringen (...) innen revidert budsjett 2025 komme tilbake til Stortinget med forslag til regelendringer som innebærer at norske aksjeselskaper skal rapportere endringer i eierskap til aksjer på en måte som kan gjøre dem tilgjengelig for allmennheten.»
- *Vedtak 522: «Stortinget ber regjeringen raskest mulig slutføre arbeidet med et utvidet register over reelle rettighetshavere.»*

Forvaltningen er nå i ferd med å følge opp dette arbeidet, noe som direkte griper inn i debatten i høringen forleden. Etter hva vi kjenner til, skal ferdig rapport/forslag leveres til departementet innen 30. november.

Regnskap Norge er opptatt av forenklinger og å bidra til å nå målet om å redusere administrative byrder for næringslivet. Blant forslagene vi har pekt på, er etablering av **ett** hendelsesbasert eierskapsregister.

Vi har vært i kontakt med komiteens medlemmer tidligere i lys av arbeid som har pågått, som delvis ser noe av dette i sammenheng. På nyåret ble det publisert en [rapport om offentlige myndigheters bruk av opplysninger om eierskap til aksjer og fast eiendom](#), utarbeidet av Skatteetaten, Kartverket og Brønnøysundregistrene på bestilling fra respektive departement. Her drøftes aksjonærregister, register over reelle rettighetshavere, eiendomsregister mm.

Videre drøftes de ulike etatenes informasjonsbehov, mulighet for å samordne registre eller ikke.

Regnskap Norge ga i brev 22. mars 2024 innspill til rapporten, hvor vi peker på viktigheten av å koordinere tiltak *for å unngå uforholdsmessig rapporteringsbyrde* for næringslivet. Helt konkret mener vi det er viktig å få på plass **ett felles og hendelsesbasert aksjeeierregister** som dekker både aksjeeierboken, aksjonærregisteroppgaven og register over reelle rettighetshavere. Som kjent ble sistnevnte etablert 1. oktober i år, helt uten koordinering med andre eierskapsrapporteringer/-registre. Registeret bør også utvides med eierskapsopplysninger for andre foretaksformer. Tilsvarende bør det etableres ett register for eierskapsopplysninger i eiendom. Det vises til ovennevnte brev for nærmere om våre kommentarer (vedlagt).

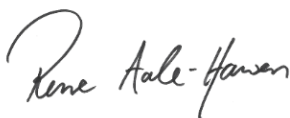
Vi håper nå på at den pågående oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak 85 og 521, vil svare på behovet om å få på plass ett felles og hendelsesbasert aksjeeierregister, og at man optimaliserer forenklingspotensialet for næringslivet like mye som for det offentlige. Vi kan ikke få understreket nok hvor viktig det er å se saken helhetlig og få koplet på næringslivets behov og interesser også. Vi ber om at næringskomiteen har høy oppmerksomhet på dette, og om nødvendig gir tydelige tilleggsføringer for å sikre at det ivaretas.

Primært mener vi det vil være formålstjenlig at komiteen i et nytt anmodningsvedtak ber regjeringen jobbe videre med å etablere et hendelsesbasert eierregister med en presisering om å inkludere aksjeeierbok, aksjonærregister og register for reelle rettighetshavere.

Vi utdyper gjerne mer om ønskelig.

Med vennlig hilsen

Regnskap Norge

Rune Aale-Hansen
Adm.dir.

Hanne Opsahl
Direktør næringspolitikk og kvalitet